

O Božím světle, o hadovi a budoucnosti

j+s 24. 1. 2021

Ty jsi nám světlem, Hospodine. Můj Bůh září do mých temnot. (Ž 18)

Děkujeme, Bože, že můžeme být s lidmi, kteří nás mají rádi (a my je). Děkujeme, že tě máme – vlastně že ty máš nás: děkujeme, že se smíme hlásit mezi zájemce o tvou pravdu a milosrdenství.

Děkujeme za všechno, co nám dáváš: Hodně jsme toho nějak polámali, poztráceli, nechali zplanět a zarůst, a tak teď (opět) přicházíme s prosbou o odpuštění.

Bez tvého slova, Bože, by to tady na světě za nic nestálo. Tak nám prosíme pomáhej, ať jsme mu věrni. Amen.

J 3,14-21 Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, je již odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo. Kdo však činí pravdu, přichází ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“

Nu 21,4-9: Z hory Hóru táhli dál cestou k Rákosovému moři, aby obešli edómskou zemi. Avšak lid propadl na té cestě malomyslnosti a mluvil proti Bohu a proti Mojžíšovi: „Proč jste nás vyvedli z Egypta? Abyste nás na poušti umožili? Vždyť tu není chléb ani voda! Tato nuzná strava se nám už protiví.“ I poslal Hospodin na lid ohnivý hady. Ti lid štípali, takže v Izraeli mnoho lidí pomřelo. Lid přišel k Mojžíšovi a přiznával: „Zhřešili jsme, když jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě. Modli se k Hospodinu, aby nás těch hadů zbavil.“ Mojžíš se tedy za lid modlil. Hospodin Mojžíšovi řekl: „Udělej si hada Ohnivce a připevni ho na žerd'. Když se na něj kterýkoli uštknutý podívá, zůstane naživu.“ Mojžíš tedy

udělal bronzového hada a připevnil ho na žerd'. Jestliže někoho uštkl had a on pohlédl na hada bronzového, zůstal naživu.

Putování za životní svobodou začalo společným jídlem, při němž se měli rozžehnat se strachem a nabrat odvalu do příštích dnů a událostí. Potřeli tenkrát veřeje svých domů beránkovou krví, „to aby je Hospodin poznal,“ povídal tehdy Mojžíš. On by je byl Hospodin poznal i bez toho, spíš to mělo být znamení, že do toho jdou taky (do toho Božího vysvobození). Hospodin to o mně ví, ale já to chci za sebe dát najevo – pro děti a pro sousedy: hlásím se do Božího vysvobození a vy do toho pojďte taky.

Vyrazili. „Když teď patříme Bohu, to se nám nemůže nic zlého stát, vidíte?“ ujišťovali se navzájem, ale to ujišťování mělo na konci otazník, protože si tím nebyli moc jisti. Pak zjistili, že mají v patách královo vojsko: před nimi moře, za nimi armáda, a přece to pro ně dopadlo dobře. Vyvázli. A moře, kterého se vždycky tolik báli, je teď chránilo před útokem minulosti.

„Hospodin nás chránil, vedl, opatroval,“ zpívali si nadšeně. Jen se nedovedli spolehnout, že to tak bude i zítra. Včerejšek už je pryč, koho by zajímal, a oni teď mají před sebou zas cosi nového a propadají chmurným vidinám (to se tak dělá, když nevím, jestli zvládnou, co mě čeká). A tak začali vykládat, že v tom otroctví zas tak špatně nebylo: že nebyli tak unavení z putování a nebyli odkázáni jen na chléb z nebe, za nějž tedy Bohu dík, jenomže už jim leze krkem a dali by si onačejší pochoutky. Ve vzpomínkách umí minulost vypadat i jako jeden velký raut (asi jako když chlapi, kteří to ještě zažili, začnou vyprávět historky z vojny) a úplně se z toho vytratí tehdejší strach a ponižování a všechno to, proč odtamtud chtěli pryč. Ve skutečnosti jim tehdy skvěle nebylo, ale dneska už o téhle minulosti vědí, že skončila vysvobozením (čímž dodatečně trochu ztratila na hrůze). Jenomže teď? A zítra? Co my víme, co nás čeká? Tak snad i proto měli zato, že je doba čím dál horší –

protože jí nerozuměli a protože neměli kuráž spolehnout se na Boha.

Přesně to si představuju za poznámkou, že je štipaly jakési potvory a oni bezmocně umírali. Prý to byli ohniví hadi, říká Bible, a třeba by se v zoologii něco podobného našlo, ale v tomto příběhu to chápu spíš jako zobrazení toho, co s námi dokáže udělat nevěra a beznaděj.

Proč to na ně přišlo? První odpověď je nasnadě: Za trest. Vysvětlení je to rychlé a jasné, stejně elegantně vysvětlíte všechny nemoci, povodně, zemětřesení a jakékoli pohromy. Není pochyb, že skoro nikdy nejsou oběti úplně bez viny (takže na tomto plku něco je), jenže veškerá snadná a rychlá vysvětlení bývají málo důvěryhodná a někdy obdivuhodně hloupá. A bezcitná.

Nevěděli, proč to na ně přišlo, ale rychle pochopili, že proti tomu nemají žádnou obranu. “Modli se k Hospodinu, Mojžíši, aby nás těch potvor zbavil!” Vida: donedávna pro ně byl Bůh záležitostí zašlých dob, dnes už nefunkční, a teď zjišťují, že to bez něj nepůjde. A došlo jim, že je Bůh nehodlá pozabíjet (za trest nebo kdoví proč), ale je to jinak. I vznikl z toho zas takový rituál: Mojžíš vyrobil bronzového hada a připevnil jej na žerd' a prý kdo se na toho hada podívá, uzdraví se. A ono to fungovalo: přestali se zaobírat jen sami sebou a svými problémy (jež nebyly malé!) a udělali si čas na to, aby přemýšleli taky o tom, co Bůh nabízí a chystá (a že se to jmenuje naděje).

Ten rituál se zachoval, jeho obsah asi už míň. Toho Mojžíšova hada pak lidi po několik staletí uctívali. To se stává: že místo Boha ctí lidé jakýsi kovový krám a že je jim svatý kostel, a ne to, co v něm děje a říká.

Kdysi dávno uzavřel Bůh s našimi předky smlouvu a ta smlouva nikdy nepřestala platit. Naši prarodiče z ní dělali trhací kalendář, Bůh našťestí ne. A tak se i přes lidskou nevěru a beznaděj dala v našem světě Boží vůle – musíte se však dívat pozorně, protože hned na první pohled ji v dějepise nespátříte: bývá natolik zastřena lidskou pýchou, fanatismem a jiným neřádem, že ji ani není vidět. A přece se děje. Lidi podni-

kali otřesné zlo třeba i ve jménu Kristově a chystali si navzájem peklo na zemi, ale s Boží vůlí si to neplette: není Boží vůle všechno, co se děje. Každá generace slouží svým dobovým bůžkům a vyděsí ji nějaké zabi-jácké potvory, vzpomínky si každá generace natírá na růžovo a bojí se zítřka, ale to není Boží vůle – Bůh nám k životu nabízí něco jiného:

Evangelium to vyjadřuje tak, že nám do života svítí Boží světlo. Svítí do tmy, tmy ho obkličují, i nás obkličují a nám v tom obkličení nebývá zrovna nejlíp. Ale jako kdysi Mojžíš vyvýšil na poušti hada (později uctívaného), vyvýšil Bůh na kříži svého Syna, který je v tom s námi. Ne pro pověrečné uctívání, ale proto, aby nás ujistil, že je v našem životním příběhu opravdu s námi a svítí nám na cestu a že pekelné potvory, co z nich máme strach, si bere na starost a nás zásobuje nadějí.

Milý Bože, díky, že se tvé slitování týká kohokoli na tomhle světě. Učíme se z toho čerpat sílu a nabírat naději. A nechceme si to rezervovat jen pro sebe, ale myslíme na lidi kolem nás (anebo kdesi daleko). Myslíme na ty, kdo prožívají trápení, bezmoc a bolest a my jim neumíme pomoci. Myslíme na ty, kdo se bojí a naději už někde poztráceli. Myslíme na lidi, kteří nikoho nemají a nikomu nevěří. Každý z nás má na srdci jinou starost: v tiché modlitbě ti je předkládáme. Otevři, Pane, cestu k evangeliu všem tápajícím a bloudícím. Spolu se všemi křesťany se modlíme slovy společné modlitby: Otče náš, který jsi v nebesích, posvět se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť tvé je království i moc i sláva, navěky. Amen.

Když přijdou v životě těžké okamžiky, vězte, že je vám Bůh nablízku. Je s vámi i ve chvílích dobrých. Kéž vás tedy v životě provází a posiluje naděje, že na svůj život nejsme sami. A Boží láska a milosrdenství ať naplňují vaše dny a ať vedou vaše kroky, kamkoli půjdete, až do konce. Amen.